

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Tos/6/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119011682
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 03. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Emil Dubňanský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8119011682.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Emila Dubňanského a sudcov JUDr. Petra Farkaša a JUDr. Rastislava Vargu, PhD., L.L.M., MBA na neverejnom zasadnutí konanom dňa 17. marca 2020, v trestnej veci ods. B. L., o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Prešov sp. zn. 33Pp/24/2019 zo dňa 11. decembra 2019, takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. z a m i e t a sťažnosť odsúdeného B. L..

odôvodnenie:

Uznesením Okresného súdu Prešov sp. zn. 33Pp/24/2019 zo dňa 11. decembra 2019 bol podľa § 415 ods. 1, 3 Tr. poriadku a § 66 ods. 1 písm. c/ Tr. zákona zamietnutý návrh riaditeľa ÚVV a ÚVTOS o podmienočné prepustenie odsúdeného B. L., nar. XX.X.XXXX v A. E., trvale bytom U. XXX, okr. A. E., prechodne bytom A. E., L. XX, t.č. vo výkone trestu v ÚVV a ÚVTOS Prešov, o podmienočné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, uloženého mu rozsudkom Okresného súdu Poprad sp. zn. 6T/128/2015 zo dňa 06.02.2017 vo výmere 3 (troch) rokov a rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 1T/71/2007 zo dňa 06.06.2016 vo výmere 6 (šesť) a pol roka.

Proti tomuto uzneseniu ihneď na verejnom zasadnutí podal sťažnosť odsúdený, ktorú neskoršie viackrát písomne odôvodnil. Dáva do pozornosti, že všetky aspekty uvedené okresným súdom o nesplnení materiálnych podmienok na jeho podmienočné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody brala do úvahy komisia, ktorá vyslovila názor, že spĺňa všetky podmienky na jeho podmienočné prepustenie a určila mu minimálne riziko zlyhania. Namieťa, že jeho predošlé odsúdenia Okresnými súdmi Stará Ľubovňa, Kežmarok, Bratislava a Poprad sú zahladené a čo sa týka ďalších odsúdení, tieto boli všetky zrušené a momentálne vykonáva dva tresty. Svoje konanie veľmi ľutuje a je to obrovská daň za to, že ublížil ľuďom, voči ktorým má záväzky. Nevie zmeniť svoju minulosť, ale žiada o šancu, aby mohol preukázať polepšenie a zaradenie sa do normálneho života. Rozoberá a vysvetľuje svoje disciplinárne previnenia, ale na druhej strane bol aj 5-krát disciplinárne odmenený. Vo výkone trestu je po prvýkrát a verí, že aj poslednýkrát.

V následnom doplnení sťažnosti uvádza, že súd nemal brať do úvahy jeho disciplinárne previnenia, lebo sú všetky zahladené, pričom neprihliadal na pozitívnu stránku veci - jeho pochvaly a kladné zápisy. Opätovne ľutuje svoje konania a ak by vedel, čo je to byť odlúčený od rodiny, tak by sa trestnej činnosti nikdy nedopustil. Formálna podmienka na jeho prepustenie uplynula už pred rokom - 16. novembra 2018. Spĺňa aj technické podmienky kontroly technickými prostriedkami. Ohľadne materiálnych predpokladov cituje dôvodovú správu k § 66 ods. 1 písm. c/ Tr. zákona, pričom komisia zložená z odborníkov z rôznych oblastí pracuje s odsúdeným denno-denne a ona určuje, či odsúdený je pripravený na ďalší život na slobode tak, aby bol pre spoločnosť najviac prospešný a nedopúšťal sa protiprávneho konania. Rozoberá aj monitoring odsúdených z pohľadu reintegrácie páchatel'a do spoločnosti ako aj to, že podľa názoru komisie, splnil všetky ich podmienky na oddiely C1 len on, a preto predložil riaditeľ ústavu návrh na príslušný súd. Má za to, že každý človek by mal dostať šancu na nový začiatok, a preto žiada aj on

o takúto možnosť. Jeho rodina veľmi trpí ich vzájomným odlúčením a veľmi zle to pôsobí na psychické zdravie jeho detí.

V ostatnom zdôvodnení opravného prostriedku konštatuje, že okresný súd nesprávne uvádza, že pred výkonom trestu bol 10-krát odsúdený, keďže pred výkonom trestu bol odsúdený celkovo 7-krát, z toho v 4 prípadoch sa na neho hľadí, akoby nebol odsúdený a zvyšné tri odsúdenia boli zrušené a zahrnuté v treste 1T/71/2007, ktorého sa podmienené odsúdenie týka. Vo výkone trestu sa nachádza od 10.5.2016, čo je 3,5 roka a nie 5, ako tvrdí súd. Nie je pravdou, že získal „iba 5 odmien“, nakoľko má zaznamenaných niekoľko ďalších kladných poznatkov, čo súd opomenul. Ďalšou formou odmien bolo zahľadenie jeho disciplinárnych prehrškov. Zarazilo ho aj to, že súd vyjadril názor, že je na neho potrebné pôsobiť celou dĺžkou uloženého trestu, čo znamená, že súd mu už vopred zobral akúkoľvek možnosť na podmienené prepustenie a to aj napriek tomu, že je vo výkone trestu po prvýkrát, pričom funguje a snaží sa ako najlepšie vie.

Záverom vo všetkých vyššie uvedených podaniach žiada krajský súd, aby vyhovel jeho sťažnosti, zrušil napadnuté uznesenie a vyhovel návrhu riaditeľa ústavu na jeho podmienené prepustenie s nariadenou technickou kontrolou a prepustil ho na slobodu.

Na základe tejto sťažnosti krajský súd preskúmal podľa § 192 ods. 1 Tr. poriadku správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia a zistil pritom, že sťažnosť odsúdeného nie je opodstatnená.

Prvostupňový súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že odsúdený spĺňa podmienky na podmienené prepustenie len čiastočne, a to len vzhľadom na vykonanú dĺžku trestu. Ďalším predpokladom podmieneného prepustenia je, že odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Okresný súd považoval za nevyhnutné poukázať na skutočnosť, že z odpisu registra trestov odsúdeného vyplýva celkovo dvanásť záznamov. Je teda zrejme, že ani opakované odsúdenia a uložené tresty nevedli k náprave odsúdeného a tento ďalej páchal trestnú činnosť. Rovnako nemohol nechať bez povšimnutia fakt, že odsúdený bol opakovane uznávaný za vinného pre trestné činy podvodného charakteru. Taktiež zo správania odsúdeného počas výkonu trestu súd nemohol vyvodit', že sa polepšil a v budúcnosti bude viesť riadny život. Týmto záverom svedčí tá skutočnosť, že odsúdený je v samotnom výkone trestu už viac ako päť rokov a získal len päť disciplinárnych odmien (dokonca poslednú pred viac ako rokom), navyiac, ohľadom jeho správania vo výkone trestu sú evidované tri negatívne poznatky, ktorý síce neboli riešené uložením disciplinárneho trestu, diskvalifikujú však dôveryhodnosť jeho vyjadrení, že chce viesť riadny život. Z týchto skutočností súdu prvého stupňa vyplynulo, že správanie odsúdeného je skôr výrazom prispôsobenia sa režimu výkonu trestu ako jeho polepšeniu, keďže plnenie si svojich základných povinností vo výkone trestu je nevyhnutnou podmienkou ako samotej adaptácie tak aj celého priebehu výkonu trestu odňatia slobody. Každé podmienené prepustenie je aj prejavom dôvery štátu či spoločnosti v budúce správanie odsúdeného, že výkon trestu mal na neho dostatočne preventívno - výchovný vplyv a po prepustení povedie k riadnemu vedeniu života. Tento materiálny predpoklad však okresný súd preukázaný nemal, resp. mal o ňom natoľko závažné pochybnosti, že to považoval za prekážku vyhovenia návrhu riaditeľa ústavu na podmienené prepustenie odsúdeného s nariadenou kontrolou technickými prostriedkami.

V prieskumnom konaní sťažnostný súd zistil, že odsúdený v súčasnosti vykonáva tresty odňatia slobody uložené mu rozsudkom Okresného súdu Poprad sp. zn. 6T/128/2015 zo dňa 06.02.2017 vo výmere 3 (troch) rokov a rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 1T/71/2007 zo dňa 06.06.2016 vo výmere 6 (šesť) a pol roka v ústave na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 66 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, súd môže odsúdeného podmienené prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a ak ide o osobu odsúdenú za zločin, ktorá nebola pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody po výkone polovice uloženého nepodmieneného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmieneného trestu odňatia slobody; súd zároveň nariadi kontrolu technickými prostriedkami.

Podľa § 66 ods. 2 Tr. zákona, pri rozhodovaní o podmienčnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody znamená podstatnú zmenu spôsobu jeho výkonu, a preto by mala byť umožnená len odsúdeným, u ktorých je reálny predpoklad, že uložený trest splní svoj účel aj bez potreby jeho celého výkonu v ústave. Súd preto musí skúmať všetky okolnosti svedčiace o možnostiach prevýchovy odsúdeného a jeho správanie vo výkone trestu odňatia slobody.

Z pojatia trestu ako účelovej sankcie vyplýva, že pokiaľ doposiaľ vykonanou časťou trestu bol dosiahnutý účel trestu sledovaný zákonom, je ďalší výkon trestu nepotrebný a taktiež neodôvodnený. Aj keď súd pri ukladaní trestu prihliada k možnostiam nápravy páchatel'a, nie je možné vždy presne predvídať, ako sa u jednotlivých páchatel'ov prejaví jeho výchovný účinok. Z chovania odsúdeného a z jeho postoja k plneniu si povinnosti v dobe výkonu trestu môže byť zjavné také polepšenie, že ďalší výkon trestu nie je potrebný a môže byť prepustený na slobodu. Podmienčné prepustenie je významným prostriedkom dovŕšenia prevýchovy a resocializácie odsúdeného a neznamená teda ukončenie tohto procesu, ale pokračovanie prevýchovného a resocializačného procesu v iných podmienkach (na slobode).

Zmysel tohto inštitútu nie je v tom, že za dobré chovanie, prípadne za plnenie si svojich povinností vo výkone trestu bude odsúdený automaticky podmienčne prepustený po odpykaní si zákonom stanovenej doby, bez zreteľa k účelu trestu. Nevyhnutným predpokladom pre podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je aj pozitívna prognóza budúceho správania sa odsúdeného.

Sťažnostný súd zastáva názor, že len samotné plnenie príkazov a nariadení vo výkone trestu odňatia slobody a dodržiavanie väzenského poriadku nie je samo osebe, bez splnenia ďalších okolností, postačujúce na dosiahnutie materiálneho predpokladu uvedeného v § 66 ods. 1 písm. c/ Tr. zákona. Odsúdený sa takýmto správaním len adaptuje na podmienky výkonu trestu odňatia slobody a v prípade nedodržiavania stanoveného ústavného poriadku sa vystavuje hrozbe uloženia disciplinárneho potrestania.

Na naplnenie materiálneho predpokladu pre podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody sa vyžaduje predovšetkým aktívny prístup a postoj odsúdeného, z ktorého možno vyvodíť polepšenie sa a v budúcnosti očakávať, že si odsúdený z výkonu trestu vzal ponaučenie a bude dodržiavať zákonom stanovené normy správania sa a viesť riadny život. Podľa názoru sťažnostného súdu, odsúdený svojim správaním vo výkone trestu odňatia slobody nepreukázal taký stupeň polepšenia, že od neho možno dôvodne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Preto záver okresného súdu, že odsúdený po materiálnej stránke nespĺňa predpoklady na podmienčné prepustenie, je správny. Napokon odsúdený bol, vzhľadom na skutočnosť, že neplnil program zaobchádzania, umiestnený komisiou dňa 06.03.2019 do kolektívu s diferenciačnou skupinou „C“ a až z dôvodu pozitívneho plnenia stanoveného programu zaobchádzania bol odsúdený opätovne umiestnený dňa 26.08.2019 do výchovného kolektívu s diferenciačnou skupinou „B“. Teda, práve odsúdený svojim správaním si zapríčinil zmenu programu zaobchádzania, a teda ani plnenie prevýchovného programu u neho nebolo vždy na ústavom požadovanej úrovni. Neobstojí zo strany odsúdeného ani bagatelizovanie troch negatívnych zápisov, keďže aj tieto vypovedajú o celkovom chovaní sa odsúdeného vo výkone trestu a to bez ohľadu na to, či boli zahladené.

Vo vzťahu k posúdeniu splnenia materiálnych podmienok podmienčného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, sťažnostný súd v tejto súvislosti tiež skúmal, či u odsúdeného došlo k polepšeniu, teda, či u neho prebehol proces vnútornej premeny jeho osobnosti oprávňujúci „nádej“, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život, v rámci čoho zvažil aj závažnosť a povahu trestných činov, ktorých sa vykonávaný trest týka, plnenie si povinností a správanie sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody v kontexte jeho doterajšieho spôsobu života, charakteru jeho osoby, povahových vlastností a jeho postoja k spáchanej trestnej činnosti. V neprospech odsúdeného ale práve svedčí najmä opakované páchanie rozsiahlej majetkovej trestnej činnosti po dlhú dobu, pričom odsúdený si takýmto spôsobom zabezpečoval finančné prostriedky na uspokojovanie si svojich ako aj rodinných materiálnych potrieb.

Skutočnosť, že návrh na podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody podal riaditeľ ústavu na výkon trestu odňatia slobody, je však potrebné hodnotiť v kontexte aj s charakterom trestnej činnosti,

pre ktorú vykonáva trest odňatia slobody, ako aj s jeho predchádzajúcimi odsúdeniami. Vychádzajúc z charakteru trestnej činnosti, pre ktorú v súčasnosti odsúdený vykonáva trest odňatia slobody, ako aj zo skutočnosti, že už v minulosti bol odsúdený za obdobnú trestnú činnosť aj trestom odňatia slobody s podmiennečným odkladom, pričom je zrejmé, že tento na neho nemal dostatočne výchovný účel, keďže odsúdený sa dopustil obdobnej trestnej činnosti, dokonca závažnejšieho charakteru, za ktorú mu bol uložený súhrnný ako aj samostatný trest odňatia slobody, krajský súd musí v zhode s prvostupňovým súdom konštatovať, že nie je záruka, že po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody sa odsúdený opakovane nedopustí ďalšej trestnej činnosti.

K uvedenému ešte sťažnostný súd dodáva, že materiálnu podmienku možnosti očakávať, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život v zmysle § 66 ods. 1 písm. c/ Trestného zákona je potrebné i v tomto prípade skúmať aj pri zohľadnení okolností predchádzajúceho života odsúdeného, vrátane jeho skorších odsúdení, pričom podľa odpisu z registra trestov je zrejmé, že odsúdený má v ňom 12 záznamov a aj keď sa v 4 prípadoch na neho hľadí, akoby nebol odsúdený, nezahladzuje sa samotné spáchanie trestného činu. V osobe odsúdeného ide totiž o páchatela, ktorý sa opakovane dopúšťal v prevažnej väčšine majetkových trestných činov a ani jeho viaceré podmiennečné odsúdenia, ukladanie peňažných trestov, ho neodradilo od pokračovania v páchaní ďalšej majetkovej protiprávnej činnosti, o čom svedčí aj výška uložených trestov (6 a pol roka a 3 roky) za jeho mnohonásobne protiprávne konania pri pokračovacích trestných činoch ako aj výšky ním spôsobenej škody jednotlivým poškodeným.

Podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je totiž namieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť príliš veľké riziko recidívy. Takouto okolnosťou, ktorá má pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení význam, je podľa odbornej literatúry, ako aj bohatej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného, vrátane jeho trestnej činnosti.

K sťažnostným námietkam odsúdeného krajský súd poukazuje na vyššie uvedené skutočnosti a okolnosti, na poklade ktorých ani sťažnostný súd nemal za to, že odsúdený doposiaľ vykonaným trestom preukázal také polepšenie, že možno od neho dôvodne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Ani samotné zahľadanie 4 odsúdení, kedy sa na odsúdeného síce hľadí, ako keby nebol odsúdený, v zmysle ustálenej súdnej praxe nebráni súdu, aby na tieto odsúdenia prihliadal, a to pokiaľ ide o hodnotenie osoby odsúdeného a jeho sklonom k páchaniu trestnej činnosti. Dobrodenia súdov v podobe uloženia podmiennečných trestov odňatia slobody či peňažných trestov, podľa krajského súdu, u odsúdeného zjavne nenaplnili svoj účel a ods. B. L. si z prvotných odsúdení nevzal žiadne ponaučenie a pokračoval v páchaní ďalšej trestnej činnosti. V danom prípade, podľa sťažnostného súdu, síce odsúdenému nemožno uprieť snahu po náprave (vzhľadom na obsah hodnotenia), avšak v jeho neprospech svedčí to, že vykonáva tresty za mnohonásobnú závažnú úmyselnú majetkovú trestnú činnosť.

Pokiaľ ide o ďalšie dôvody sťažnosti odsúdeného, je potrebné zdôrazniť, že v rámci konania o návrhu riaditeľa ústavu o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody dochádza len k posudzovaniu, či odsúdený spĺňa Trestným zákonom stanovené formálne a materiálne podmienky na svoje podmiennečné prepustenie, pričom odsúdený splnenie zákonom stanovených materiálnych podmienok svojim doterajším správaním nepreukázal. S poukazom na uvedené preto sťažnostný súd dospel k záveru, že odsúdený síce počas výkonu trestu preukázal polepšenie, ale v súčasnosti nie je možné vysloviť predpoklad, že by v prípade podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody viedol riadny život a nepokračoval by v trestnej činnosti. Na druhej strane je ale potrebné vytknúť okresnému súdu, že v odôvodnení svojho rozhodnutia mal prejudikovať do budúcnosti aj ďalšie rozhodnutia justičných orgánov o prípadných žiadostiach odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, keď mal za to, že na neho bude potrebné pôsobiť výkonom trestov v celej výmere. O splnení či nespĺnení formálnych ako aj materiálnych podmienok pre podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody bude totiž v ďalších konaniach rozhodovať až v tom čase náhodným spôsobom pridelovania vecí určený zákonný sudca a to na podklade aktuálnych správ a hodnotení na odsúdeného, ktorý svoje rozhodnutie bude musieť aj ústavne konformným spôsobom odôvodniť.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti preto ani sťažnostný súd nemal za to, že odsúdený splnil materiálne podmienky uvedené v § 66 ods. 1 písm. c/ Tr. zákona potrebné pre podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody a z tohto dôvodu nevyhovel sťažnosti odsúdeného.
jednohlasne

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.